

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 672

van **LUDWIG VANDENHOVE**

datum: 8 juni 2023

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Hoogopgeleide nieuwkomers - Financiering voortraject opleiding hoger onderwijs

Werk is een van de belangrijkste hefboomen van integratie. Nieuwkomers die in hun land van herkomst een hogere opleiding genoten, vinden, ondanks die vooropleiding, zelden werk dat matcht met hun niveau en/of vooropleiding. Om toch werk te vinden dat bij hen past, willen ze vaak graag nog een opleiding volgen aan een hogeronderwijsinstelling in Vlaanderen.

Die nieuwkomers staan natuurlijk voor een uitdagende opdracht. Naast het feit dat ze op korte tijd het (academisch) Nederlands machtig moeten worden, hebben ze ook nood aan specifieke vaktaal en studiecoaching die niet in een generiek taaltraject wordt aangeleerd. Daarnaast ontbreken ook vaak in het curriculum van hun thuisland enkele specifieke vakken die nodig zijn om een diploma in Vlaanderen te behalen en gemakkelijker toegang kunnen krijgen tot onze arbeidsmarkt.

Het is duidelijk dat het traject dat zij moeten afleggen maatwerk vergt en verder gaat dan enkel het taalonderwijs op universitair niveau. Enkel taalonderwijs wapent hen onvoldoende om de complexe jobinhoud aan te pakken. Ze hebben nood aan een doorgedreven taalaanpak die hand in hand gaat met de kennis en vaardigheden waaraan het hen nog ontbreekt om hier aan de slag te gaan.

Deze nieuwkomers louter laten inschrijven bij VDAB is niet voldoende om hen duurzaam aan het werk te helpen. Het is cruciaal om ze beter te begeleiden in de arbeidsmarkt en hen ook kansen te geven door hen de mogelijkheid te geven een opleiding te volgen in het hoger onderwijs.

In Limburg heeft men iets gevonden om aan die complexe noden tegemoet te komen. Hogeschool UCLL vult, samen met diverse partners, waaronder centra voor volwassenenonderwijs (CVO's), het Agentschap Integratie en Inburgering, het universitair talentcentrum, lokale besturen en VDAB, sinds enkele jaren deze lacune succesvol op binnen hun voorbereidingstrajecten in regio Leuven (IVAN) en regio Limburg (IVANHOE) door er een taaltraject aan toe te voegen.

Op die manier worden hooggeschoolde nieuwkomers of nieuwkomers met het potentieel om hooggeschoold te worden, klaargestoomd voor een verkort traject in ons hoger onderwijs. De instromende studenten behalen op die manier zelfs een hoger studierendement dan generatiestudenten.

Deze inspanning van één jaar, in combinatie met een (verkorte) opleiding in het hoger onderwijs zorgt voor een opwaardering van hun bestaande kennis en diploma's. Het laat

hen toe om weliswaar iets trager, maar wel duurzamer, een job te vinden die matcht met hun profiel.

Op 15 mei ondertekenden VDAB Limburg en het Agentschap Integratie en Inburgering Limburg een regionaal actieplan, met de bedoeling om in de toekomst nog nauwer samen te werken. De minister was als minister van Werk daarbij aanwezig. In een interview met Tv Limburg kadert de minister heel goed het belang van de samenwerking tussen de centra voor volwassenenonderwijs, de Limburgse hogescholen en VDAB. De combinatie van het leren van Nederlands en tegelijkertijd het volgen van een opleiding, mét de blik op werk, levert mooie resultaten op.

Ondanks de goede resultaten, de duidelijke nood, het feit dat partners elkaar gevonden hebben, studenten tevreden zijn, de minister het belang van het project inziet... zal het project moeten stoppen wegens gebrek aan financiële middelen. Het project draait namelijk enkel op de vrijwillige inzet van de vermelde partners.

De Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) bezorgden daarover een nota aan de minister van Onderwijs, Ben Weyts. Hij kwam samen met minister Brouns en minister Somers, bevoegd voor Inburgering en Gelijke Kansen, tot de conclusie dat voor dat project geen financiering nodig is, en met andere woorden, het project dus ook niet nodig is. Dat staat in schril contrast met het interview op Tv Limburg waar minister Brouns het project nog bewierookte. Het Limburgse project wordt dus als goed voorbeeld aangehaald voor de televisiecamera's, maar achter de schermen wordt er geweigerd er ook de nodige middelen voor uit te trekken. Dat komt heel wrang over.

Op mijn schriftelijke vraag nr. 485 van 7 april 2023 over de mogelijke financiering voor het project geeft minister Weyts een antwoord dat wel erg bij de haren is getrokken. Hij verwijst naar de verdere uitrol van de modernisering in het secundair onderwijs. Er komt immers een zevende jaar, het 'naamloos leerjaar' ter voorbereiding van het hoger onderwijs. Dat zevende leerjaar is allesbehalve bedoeld voor mensen met een buitenlands diploma die hun academisch Nederlands willen verbeteren en tegelijkertijd een opleiding volgen. Dat gaat over een totaal andere doelgroep. Daarbovenop is de oplossing waar hij naar verwijst zelfs duurder.

1. Is de minister het ermee eens dat het project van de vermelde partners nodig is, als we hooggeschoolde nieuwkomers aan het werk willen helpen?
2. Is de minister het ermee eens dat het zevende jaar beroepsonderwijs niet tegemoetkomt aan de noden van de doelgroep van hooggeschoolde nieuwkomers?
3. Op welke manier wil de minister tegemoetkomen aan de noden van hooggeschoolde nieuwkomers?

ANTWOORD

op vraag nr. 672 van 8 juni 2023
van **LUDWIG VANDENHOVE**

1. Collega, bedankt voor deze interessante vraag. Ik heb de eer en genoeg gehad om onlangs zelf het project te mogen [bezoeken](#). Het viel me op door de getuigenissen van de deelnemers dat dit project een meerwaarde heeft waar Limburg pionier in is.

IVANHOE (intensief voortraject anderstalige nieuwkomers hoger onderwijs extra) heeft in Limburg zijn nut bewezen.

Onderzoek wijst uit dat anderstalige nieuwkomers het bijzonder moeilijk hebben om te slagen in het eerste jaar van het hoger onderwijs. Dit heeft vooral te maken met te weinig kennis van de academische Nederlandstalige terminologie die gehanteerd wordt. Ook de manier van kennis verwerven en aantonen dat de leerstof beheerst en verwerkt is, komt dikwijls niet overeen met de manier waarop dit in hun thuisland gebeurt. IVANHOE bereidt de anderstalige nieuwkomer intensief voor op zowel de kennis van het Nederlands op hoog niveau als op de manier van lesgeven en kennis bewijzen. Heel specifiek wordt ingezoomd op het werken in groep, het maken van papers, het kritisch denken en verwoorden van eigen mening ingeoeffend. In het thuisland staat dikwijls het woordelijk reproduceren van aangebrachte leerstof nog steeds centraal en dat vergt een mindswitch om de slaagkans in ons onderwijssysteem te verhogen.

In het schooljaar 2021-2022 zijn 18 cursisten voor het eerst gestart met een voortraject waarbij ze in de voormiddag Nederlands hoger niveau volgen en in de namiddag vakken die voorbereiden op hun gekozen richting in het hoger onderwijs. Van deze eerste lichting hebben 13 cursisten succesvol hun voortraject afgerond en zijn er nu nog 10 bezig met hun eerste jaar in het hoger onderwijs met een grote kans op slagen. De acht cursisten die niet tot dit punt gekomen zijn, hebben allemaal een alternatief aanbod gekregen (werk, beroepsopleiding,..). In het huidige schooljaar zijn 15 cursisten in het voortraject gestapt en zijn er momenteel nog 13 bezig met een grote kans om deze eerste stap succesvol af te ronden. De meeste cursisten kiezen voor de richtingen ICT en boekhouden. Dit zijn niet toevallig richtingen waarbij wiskunde en cijfers voorop staan. IVANHOE is een uniek samenwerkingsverband tussen alle CVO's en alle hogescholen van Limburg.

2. Het naamloos leerjaar in de derde graad BSO is een algemeen zevende jaar dat een voorbereidend jaar is op het hoger onderwijs. Tijdens dit jaar wordt de algemene kennis en taalvaardigheid uitgebreid en ontwikkelt de jongere de vaardigheden die nodig zijn om te starten in een opleiding in het hoger onderwijs. Jongeren uit een niet-Vlaamse onderwijsinstelling (buitenlandse -, Frans- of Duitstalige school in België) of uit een onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers (OKAN), kunnen via de toelatingsklassenraad van de school toegelaten worden tot dit leerjaar. Dit moet beslist worden binnen de 25 lesdagen vanaf je start in dat leerjaar.

In het zevende jaar beroepsonderwijs lijken een aantal zaken te ontbreken die belangrijk zijn voor nieuwkomers en wel zijn opgenomen in een traject zoals IVANHOE: o.a. lagere taaleisen bij instroom (vanaf taalniveau B1- / 2.2), intensieve lessen Nederlands voor anderstaligen op hoger niveau en onderwijsoriëntatie op maat van nieuwkomers.

3. VDAB zet sinds 2016 sterk in op deze klantengroep, eerst als sponsor van het AMIF-project @level2work, vervolgens door het borgen van de ervaringen en goede praktijken uit dat project in de reguliere dienstverlening. De uitstroom naar werk van hooggeschoolde anderstaligen na 12 maanden steeg de voorbije drie jaar van 64,86% (oktober 2019) naar 70,91% (september 2022).

VDAB heeft gespecialiseerd aanbod voor deze klantengroep in verschillende aspecten van de dienstverlening:

- Gespecialiseerde bemiddelaars in elke provincie die het eerste aanspreekpunt zijn voor hoogopgeleide anderstaligen en nieuwkomers; zij adviseren de werkzoekende over de mogelijkheden om met hun ervaring en diploma's op niveau aan de slag te gaan en stippelen een traject op maat uit.
- Online tips en advies via vdab.be/anderstalig-hoogopgeleid
- Begeleiding bij diploma-erkenning
- Opleiding Nederlands op maat: zowel intensieve opleidingen Nederlands voor snellerenden vanaf startersniveau (i.s.m. de universitaire talentcentra) als Hogerop, een opleiding Nederlands op hoger niveau
- Mentoring naar werk: de gesubsidieerde partners moeten een gepast aanbod voorzien voor hoger opgeleide anderstaligen die worden toegeleid door VDAB.
- Loopbaanoriëntatie: praktijkgerichte oriëntering i.s.m. partners, met een specifiek aanbod voor hoger opgeleide anderstaligen. In het bijzonder zij die het beroep uit hun land van herkomst niet meer kunnen uitoefenen in België.
- Educatief advies: VDAB werkt samen met partners die leerwegadvies op maat bieden of verwijst door naar gespecialiseerd aanbod van organisaties zoals Agentschappen Integratie & Inburgering en MaxiPac.
- Werkzoekenden met een zoekjaar: VDAB voorziet laagdrempelige info voor de klant op vdab.be/zoekjaar en richtlijnen voor bemiddelaars over de specifieke context van de gecombineerde vergunning. Er is ook een proefproject jobhunting voor deze klanten.

Daarnaast worden ook heel wat regulier aanbod en verschillende instrumenten ingezet voor deze klantengroep, zoals werkplekcleren en vaktechnische opleidingen en oriëntering, bijvoorbeeld in IT, social profit en administratie.

De kloof in werkzaamheidsgraad tussen personen van Belgische en niet-Belgische origine is het grootst bij hoger opgeleiden (Socio-economische monitoring 2022) ondanks de grote vraag naar hoogopgeleiden op de arbeidsmarkt. Het aantal hoger opgeleide anderstaligen ingeschreven bij VDAB is de voorbije jaren gestegen. Inzetten op deze klantengroep via gespecialiseerde dienstverlening blijft dus nodig.

Projecten zoals IVANHOE komen tegemoet aan de specifieke noden van deze werkzoekenden.